

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 1171 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tél. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806
14 . juli 2003

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges notat om juridiske aspekter af GMO-sagen i lyset af folketingsbeslutning B6 samt notat om øvrige aspekter af GMO-sagen.

P. H. Olsen

J.nr. M 1034-0163

Den 11. juli 2003

NOTAT

om

øvrige aspekter af GMO-sagen - WTO samt situationen i de øvrige moratorielande

1. Status vedr. folketingsbeslutning B 6

Under anden behandling af beslutningsforslag B6 om opretholdelse af GMO-moratoriet den 27. maj 2003 understregede miljøministeren, at regeringen står bag det nuværende moratorium, og at der vil foreligge en helt ny situation, når reglerne om sporbarhed og mærkning er på plads. Miljøministeren understregede endvidere, at stillingtagen til, hvad der skal ske, involverer en række juridiske, politiske og administrative problemstillinger, herunder forholdet til den tidligere moratoriekreds, til WTO og til USA. Miljøministeren redegjorde ligeledes for, at Rådets juridiske tjeneste har udtalt, at den erklæring, der definerer det nuværende moratorium, ikke omfatter miljøansvar. Endelig mindede miljøministeren om, at regeringen tidligere har prøvet at overbevise de andre medlemslande og Kommissionen om, at reglerne om miljøansvar burde udvides, men dette fik ikke tilslutning.

Ved forelæggelse af forhandlingsoplæg om miljøansvarsdirektivet i Folketingets Europaudvalg den 6. juni 2003, oplyste miljøministeren, at i lyset af Folketingets vedtagelse af beslutningsforslag B 6, ville regeringen lægge vægt på, at traditionelle skader forårsaget af GMO'er omfattes af direktivet.

Ved Rådets vedtagelse af politisk enighed om miljøansvarsdirektivet ved råds-mødet (miljø) d. 13. juni 2003 var der blandt medlemslandene ikke opbakning til, at traditionelle skader, for så vidt angår GMO'er, skal omfattes af direktivet.

Danmark støttede den fælles holdning, men afgav en erklæring, hvori der gøres opmærksom på, at: "Danmark har arbejdet for en bedre regulering i miljøansvarsdirektivet af GMO'er, herunder at direktivet skulle omfatte traditionelle skader forårsaget af GMO'er og GMO skader på alle habitater og eco-systemer i EU. Danmark støtter forslaget til fælles holdning, da

direktivforslaget indeholder mange positive elementer. Danmark har noteret sig Europa-Parlamentets forslag om, at Kommissionen skal fremsætte forslag om erstatningsansvar for skader forårsaget af GMO'er med det formål at færdiggøre lovgivning indenfor moderne bioteknologi. Danmark vil i det videre arbejde forbeholde sig retten til at kunne forbedre reguleringen af erstatning af skader forvoldt af GMO'er."

1. I forhold til de juridiske aspekter af GMO-sagen i lyset af folketingsbeslutning B 6, henvises til det samtidigt fremsendte notat herom fra Justitsministeriet.

2. Situationen i de øvrige moratorielande

Kredsen af moratorielande, der stod bag den politiske erklæring (moratoriet) afgivet i marts 2001 i forbindelse med den endelige vedtagelse af det nye udsætningsdirektiv (2001/18/EF), består ud over Danmark af Frankrig, Italien, Grækenland, Østrig og Luxembourg.

Der har via den danske EU-repræsentation i Bruxelles været foretaget en foreløbig forespørgsel blandt de øvrige moratorielandes repræsentationer om deres vurdering af situationen efter vedtagelse af de to GMO forordninger om sporbarhed og mærkning samt fødevarer og foder. Denne forespørgsel har vist, at der ikke er en endelig afklaring blandt de øvrige lande.

3. WTO og hensynet til USA

I forhold til WTO og hensynet til USA og de øvrige lande bag anmodningen om WTO konsultationer har Udenrigsministeriet oplyst følgende:

"USA (sammen med Argentina og Canada) har den 13. maj 2003 anmodet om WTO-konsultationer vedr. EU's 'GMO-moratorium'.

Baggrunden for anmodningen er bl.a., at en lang række amerikanske produkter ikke har kunnet opnå at blive godkendt i EU med henvisning til moratoriet.

Dermed har man nu taget et første skridt hen imod et egentligt WTO-sagsanlæg som følge af moratoriet.

Anmodningen om konsultationer er ikke så omfangsrig, som det kunne have været tilfældet. Konsultationerne koncentrerer sig om det europæiske 'de facto moratorium' samt om nationale import- og markedsføringsforbud i Fællesskabet. I første omgang vedrører sagen således ikke de fremtidige regler om sporbarhed, mærkning mv.

Ifølge WTO's procedureregler kan USA, Canada og Argentina anmode om nedsættelse af panel 60 dage efter fremsættelsen af anmodning om konsultationer. Såfremt USA, Canada og Argentina fortsat finder, at EU opretholder et WTO-stridigt moratorium efter den 13. juli, kan de således herefter anmode om nedsættelse af et WTO-panel til behandling af sagen.

Kommissionen har reageret afdæmpet på det amerikanske tiltag. Dette skal dels ses i lyset af det begrænsede omfang af anmodningen om konsultationer, dels det forhold, at Kommissionen har en forventning om, at der i EU vil være bevægelse i forhold til moratoriet og endelig i lyset af det forestående WTO-ministermøde i september.”

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: EU-kontoret
Sagsnr.: 2003-610/21-0116
Dok.: LSJ20138

NOTAT

om

juridiske aspekter af GMO-sagen i lyset af folketingsbeslutning B 6 af 27. maj 2003

1. Folketinget vedtog den 27. maj 2003 folketingsbeslutning B 6 om opretholdelse af GMO-moratoriet. Beslutningsforslaget, der blev vedtaget af et flertal i Folketinget bestående af S, DF, SF og EL, har følgende ordlyd:

"Folketinget opfordrer regeringen til at sikre opretholdelsen af det nuværende GMO-moratorium i EU, indtil Europa-Kommissionen har fremsat eller gennemført forslag om ændring af miljøansvarsreglerne, så disse omfatter erstatning og ansvar fra GMO-produktion."

2. Det GMO-moratorium, der henvises til i folketingsbeslutningen, er indeholdt i den politiske erklæring, som Danmark og fem andre EU-medlemslande afgav i forbindelse med den endelige vedtagelse af det nye udsætningsdirektiv, direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF. I erklæringen

"- bekræfter [landene], at de som led i udøvelsen af de beføjelser, der er tillagt dem, agter at sørge for, at de nye tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO'er suspenderes, indtil der er vedtaget effektive bestemmelser om fuldstændig sporbarhed i forbindelse med GMO'er, således at det bliver muligt at sikre pålidelig mærkning for alle produkter, som er afledt af GMO'er,

- anmoder [landene] Kommissionen om at gøre hurtige fremskridt med udformningen af en ordning med miljøansvar med henblik på at fuldstændiggøre den regulering, der er nødvendig for en udvikling af det bioteknologiske område, således som det er tilfældet på andre områder.”

Erklæringen består af to led, hvoraf det første omhandler suspensionen af nye tilladelser indtil vedtagelsen af EU-regler om sporbarhed og mærkning, mens det andet led alene rummer en anmodning til Kommissionen om hurtigt at medvirke til at supplere lovgivningen med bestemmelser om miljøansvar.

Rådets Juridiske Tjeneste har i en udtalelse gjort opmærksom på, at der i løbet af diskussionerne i forbindelse med formuleringen af erklæringen ikke blev opnået enighed om en sammenkobling af de to led. Moratoriet – forstået som de seks landes tilkendegivelse om at ville suspendere nye tilladelser inden for deres beføjelser – er derfor alene knyttet til vedtagelsen af regler om sporbarhed og mærkning af GMO'er. Moratoriet er derimod ikke knyttet til vedtagelsen af regler om miljøansvar, og et krav om opretholdelse af moratoriet under henvisning til manglende regler om miljøansvar vil derfor reelt være et krav om etablering af et nyt moratorium.

Flertallets indstilling og politiske bemærkninger i betænkningen over folketingsbeslutning B 6 afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 7. maj 2003 indeholder ingen overvejelser om de EU-retlige muligheder for at opretholde GMO-moratoriet efter vedtagelsen af regler om sporbarhed og mærkning af GMO'er. Derimod bemærker et mindretal bestående af Venstre og Det Konservative Folkeparti, at en stillingtagen til situationen efter moratoriets ophør involverer en række juridiske, politiske og administrative problemstillinger.

3. Ifølge udsætningsdirektivet skal en ansøgning om udsætning eller markedsføring af en ny GMO i et EU-medlemsland indgives til medlemslandets myndigheder. Myndighederne er herefter forpligtet til at udarbejde en vurderingsrapport med en indstilling om, hvorvidt den pågældende GMO skal godkendes eller ej. Vurderingsrapporten og ansøgningen sendes i høring hos de øvrige EU-medlemslande, der kan fremkomme med ”bemærkninger” og ”begrundede indvendinger”. Hvis der ikke fremsættes ”begrundede indvendinger” er medlemslandets myndigheder forpligtet til at meddele ansøgeren tilladelse til udsætning eller markedsføring efter udsætningsdirektivets artikel 15, stk. 3.

Det fremgår af udsætningsdirektivets artikel 18, stk. 1, at såfremt et medlemsland eller Kommissionen fremsætter og opretholder ”indvendinger”, skal der inden 120 dage træffes en afgørelse efter en komitéprocedure. I forbindelse med at en række GMO-ansøgninger har været sendt i høring efter udsætningsdirektivet i 2003, har regeringen fremsat begrundede indvendinger und-

tagen i det seneste tilfælde, hvor der ikke har været begrundede indvendinger. Regeringen har endvidere i alle tilfælde fremført bemærkninger – herunder gjort opmærksom på moratoriet – og fremsat ønske om, at sagen tages op i komitéprocedure.

Det gældende moratorium er en politisk erklæring, som ikke er retligt bindende, og det er heller ikke forankret i direktivet. Dette indebærer, at det vil være i strid med udsætningsdirektivet, hvis de danske myndigheder nægter at godkende en ansøgning om tilladelse efter udsætningsdirektivets regler, udelukkende under henvisning til moratoriet.

Et eventuelt nyt moratorium efter vedtagelsen af EU-regler om sporbarhed og mærkning af GMO'er vil ligeledes være en politisk erklæring – denne gang uden nogen form for forbindelse med vedtagelsen af udsætningsdirektivet. Dette indebærer, at det vil være i strid med udsætningsdirektivet, hvis Danmark nægter at godkende en GMO-ansøgning udelukkende under henvisning til, at EU skal vedtage regler om miljøansvar for skader som følge af GMO-produktion.

En efterlevelse af folketingsbeslutning B 6 af 27. maj 2003 om opretholdelse af GMO-moratoriet vil derfor være i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis Danmark nægter at godkende en GMO-ansøgning udelukkende under henvisning til, at EU skal vedtage regler om miljøansvar for skader som følge af GMO-produktion.